UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Xenium quintum fersatilis Clavis navis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-56381

Visual Library

tum, ſuſcitat terræ motum horriſonum. Poſt commotionem ignem crepitantem circum accendit. Denique in Sibilo auræ lenis ſuam exhibet vocem & ſuauiſonam præſentiam. Cur hæc violenta præcedunt *Ventus, Terræ motus, & Ignis?* Diuinas deſignant comminationes; quæ à Seueritate procedunt. Auræ lenis Sibilus Benignitatem indicat ſubſequentem, quam induere debebat Elias, & quicumque alijs præſunt, in Elia figurati. Docebatur Propheta turbatior, & concitatior, ad vindictam de Dei hoſtibus expetendam, mitiùs agere, quia ſpiritus Domini manſuetiſſimus non turbine glomeratur, non nubilo liuet, ſed eſt teneræ ſerenitatis, ſimplex eſt, lenisque & apertus. Certè Dei in gubernando Prouidentiam & Iuſtitiam ſemper comitantur eius Alumnæ Benignitas & Patientia. In corripiendo potens eſt & efficax, ſed patiens ſimul

Sap. 8. & benignus: *Attingit à fine vſque ad finem fortiter, ſed diſponit omnia ſuauiter.* Sic & Nauclerus Nauem & non vi mera, ſed leni manu regit, & ſuauiter in portum deducit, fluctuum voluminibus paulatim calcatis & ſuperatis. Tu vtriuſque eſto imitator. Fortiter age, ſed manſuetè. Sint vincula Tua

Cant. 4. ſuauia & ſerica, ſed efficaciter ſtringentia. Sint *ſicut Vitta Coccinea labia tua, & eloquium tuum*, ſiue Imperium, *dulce*. Non ſis Seuerus nimium, ſed nec mollis erga vitia & vitioſos. Qui parcit malis, no-

Eccli. 7. cet bonis. Audi Sapientem: *Noli fieri Iudex, niſi va-*
Eccli. 4. *leas virtute irrumpere iniquitates.* Audi tamen & eundem: *Noli eſſe ſicut Leo in domo tua: evertens domeſticos tuos, & opprimens ſubiectos tibi.* Digna eſt Cedro ſententia; digna quæ Antiſtitum Periſtromatis intertexatur:

S. Gregor. in Paſtor. *Summus locus tunc benè regitur, quando is qui præeſt, vitijs potiùs quàm Fratribus dominatur.*

Hæc eſt doctrina S. Gregorij Prælati eruditiſſimi, Prælatorum Eruditoris ſapientiſſimi, qui & alibi Tuum ſic deſcribit Elogium:

S. Gregor. 20. mor. c. 4. *Miſcenda eſt ſeueritas cum lenitate, & ex vtraque temperamentum conficiendum: vt nec multa ſeueritate ſubditi exulcerentur, nec nimia Benignitate ſoluantur. Sit amor, ſed non emolliens: ſit rigor, ſed non exaſperans. Sit zelus non immoderatè ſæuiens, ſed non pluſquam expediat parcens. In Tabernaculi Arca, ſimul Virga erat & Manna. In boni Rectoris pectore, cum ſcientia legis, ſit eſt Virga diſtrictionis, ſit & Manna dulcedinis.* Quid diſertius, quid noſtro dici poteſt propoſito aptius? Quidve pluribus opus? Exhibe Te vt Prælatum & Dominum, auctoritate & imperio. Exhibe Te vt Patrem & Abbatem, affectu & obſequio. Percellit quandoque Pater, & percutit Filium, ſed non toto pondere calcat. Seuerè ſe gerit, ſed verè ad id compellitur: Immiſcet interim ſeueritati Iudicis benignitatem Patris, illum ſuſpiciens & imitans, qui Iudex eſt ſeuerus, ſed ſimul Pater verus.

Hæc omnia hactenus à nobis diſſerta, Tuo opportunè Elogio, repræſentare Tibi valet breui velut in Emblemate POMVM ACRIDVLCE. Si-

Luc. 10. militer Samaritani VINVM ET OLEVM pro medicando vulnere. Hoc vngit, illud pungit, iungit vtrumque ſimul Sapiens Samarites, hoc eſt Cuſtos & Medicus. Tu tuorum Princeps es, ſed etiam eſto & Medicus & Cuſtos. Tibi dictum cenſe quod cuidam in vaticinio Iſaiæ: *Apprehendet Vir Fratrem ſuum domeſticum Patris ſui*, dicens:

Veſtimentum tibi iſt, princeps eſto noſter: Iſa. 3.
Ruina autem hæc ſub manu tua:

An non id Tibi cenſentur dixiſſe, qui Te in Caput elegerunt? An non apprehenderunt Te vt Fratrem ſuum & Domeſticum Patris ſui, Stolâ & Veſte candida fulgidum & floridum, ne Domus in ruinam labaſceret ſine Capite & Principe? Aut ne ad extraneum deuolueretur Sacer Principatus? Tu verò non potuiſti reſpondere quod ille: *Non ſum* Iſa. 3.
medicus & in domo mea non eſt panis, nec veſtimentum nolite me conſtituere Principem.

Providebis equidem cum Domino, & in Domino, de Oleo & Vino, de medela & malagmate exulcerato hoc tempore. Providebis de Annona ſufficiente, & de Frumenti adipe, ex Patris familias Area & Horreo non deficiente. Providebis affatim de candida Veſte ex Lana & Agni vellere; & ideò meritò inter Tuos Princeps es electus & confirmatus. Opto certè ego & voueo, vt Domus Tua, Te providente, temporalibus non deſtituatur auxilijs, ſed magis vt ſpiritualibus proficiat incrementis.

Xenium Quintū. Verſatilis clauus nauis.

Inſcriptio. Ignauum timidumque repello.

EPIGRAMMA.

Me miſerum, quanti Montes voluuntur aquarum!
Iam iam tacturos ſidera ſumma putes.
Quanta dirupto ſubſidunt æquore Valles!
Iam iam tacturas tartara nigra putes.
Rector in incerto eſt, nec quid fugiat ve petat us
Invenit: ambiguis ars ſtupet ipſa malis.

Syntagma ex Scripturis & Sanctorū Patrum dictis.

AN non hac tempeſtate id verum eſt? An non *flumina eleuarunt vocem, eleuarunt fluctus ſuos à vocibus aquarum multarum?* An non *Mirabiles elationes maris cernimus?* Qui deſcendunt mare in manibus, facientes operationem in aquis multis, quique Reipublicæ Clauum tenent, ita modo exagitantur: vt illicò aſcendere videantur vſque ad

Pſ. 92. Pſ. 106. cœlos, & mox deſcendere vſque ad abyſſos, animâ eorum in malis tabeſcente, ſapientiaque vel deuoratâ vel emotâ. Neque ſolum in Magiſtratu ciuili Proretas hæc percellit tempeſtas, ſed etiam ſedentes ad Eccleſiæ Clauum & Gubernaculum. Vidimus etenim Epiſcopos cum Clero extorres, Cœnobiorum Rectores cum ſuis in fugam adactos, Paſtores cum palabundo grege gementes. Vidimus Aras converti in Haras, & Dei Domum in equorum Præſepium, Calices & Vaſa gloriæ in Vaſa ignominiæ. Denique vidimus ſacra profana-

que

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

que omnia ſurſum deorſum cum confuſione rotari, & ſine diſcrimine convolvi, ac conſpurcari, Bellona irrepente, aut potius furia ab Orco erumpente.

Turbulento ſanè tempore Navis Tibi commiſſa eſt, vt in ea primatum geras Sed in procelloſa aura Naucleri deſideratur ſedulitas & peritia, vigilque & ſolers animus. Ideo CLAVUM NAVIS Tibi in xenium ſiſto, ſimulque vigilantiæ & prudentiæ admonitum volo, vt poſtea valeas geſtientium in portu Nautarum celeuſma decantare. Sapiens Nauarchus nec ſecundis rebus intumeſcit, nec adverſis frangitur. Non cum aſpera terrent, non extollunt proſpera. Non cedit ventorum malitiæ, non credit maris militiæ. Nouit illud:

O nimium cœlo & pelago confiſe ſereno. Vigil.
Nudus in ignota Palinure iacebis arena.

Magna felicitas à felicitate non vinci, Magna conſtantia à rerum inconſtantia non turbari. Magnum eſt quando hoc verum eſt:

Et velut alliſos Mons fluctus ridet & vndas,
Sic ſtat & in mediis Mens benè firma malis.

Aſcende ergo forti animo *Proram*, capeſſe *Clavum & Gubernaculum*; & contra nebulas animum obfirma. Ignauum timidumque Clauus non admittit ad ſe gubernandum. Sanè Tibi non ſolū priuatæ ſed & publicè rei ſollicitudo incumbit; ſiue in Ordine Tuo Candido per diuerſas Circarias Viſitatoris munere fungens, cum totius Ordinis Tertius Pater exiſtas; ſiue in Patriæ communis Ordinibus & Comitijs. Macte animo, qui in Prioratu in parte ſollicitudinis vocatus cum laude Te geſſiſti, nunc in Præſulatu curris adauctus & dignitate, perge porrò quo pede cepiſti. Eſto patiens laboris, neglector quietis, fugax voluptatis, zelator religionis, nutritius pietatis, ſectator veritatis, oſor iniquitatis, Protector candoris & Candidi Ordinis.

Inſiſte veſtigijs Anteceſſoris Tui, Viri fortis animi, acris iudicij, prudentiæ perſpicacis, diſerti oris, ſeriæ gravitatis, venerandæ auctoritatis, in negotijs publicis magnæ experientiæ & dexteritatis, zelique pro Religionis decore ferventis. Quot labores exantlarit, quot pericula ſubierit, quot confecerit itinera Religionis & publici boni gratia, haud facile eſt ad calculum vocare. Etiam in propatulo eſt, qua ſedulitate & zelo, ab eo tempore quo Gubernaculis admotus fuit, ſe pro domo ſua geſſerit, & in moribus formandis intus, & in muris foris: atque etiam in renovando decore domus Dei, vt eſſet gloria noviſſimæ Domus maior quàm primæ. Attendebat illud quaſi ſibi dictum: Qui non quantum potuit benefecit, defecit. Ideò nullis pepercit impenſis, ſive in Campanis quaſi Cymbalis beneſonantibus: ſive in Anguſtis & Polymitis ornamentis: ſiue in Reliquiarum & Pignorum ſacrorum involucris pretioſis; ſive in Sedilibus, quaſi Exedris Seniorum iuxta Thronum Agni, perpoliendis ſive in ODÆO ET DOXAR ad laudes Dei reſonandas magnificis.

Verùm Mors ei invidit poſtremi huius Operis conſummationem & Coronidem Tu, ſi potueris, perfice ad gloriam Dei & Mariæ, ad gloriam Psal. 50.
NORBERTI & decorem FLORIFFERÆ Spōſæ tuæ Benignè fac in bona voluntate tua vt ædificentur & perficiantur muri Ieruſalem, licet vna manu pugnandum, altera ædificandum Tibi ſit Dico, ſi potueris, ſcito enim in quæ incideris tempora, quando multæ remoræ, multa intercurrunt impedimenta & obſtacula Illud propterea Catonis hic rememorandum cenſeo.

Quod potes, id tentes: operis ne pondere preſſus
Succumbat labor, & fruſtra tentata relinquas. Cato in ſent.

Sed ad Tuæ *Proræ Clavum* redeo, quo nauigaris Nauarchus, ſicut *Claue* Magiſtratus. Memineris ergò illius qui dedecoroſè deſcribitur apud Sapientem *quaſi Gubernator dormiens in medio* Prou. 23.
maris amiſſo Clauo Ignominiam hanc devitans, nec Gubernaculum deſeras vel in ſomno Nauclerus ſi breuem ſuffuratur ſomnum, illum adhuc habet ſuſpenſum & dubium, vt ſæpe exclamat Vela contrahi. Clauum ſiſti, Contos præparari & Tranſtra, aut quid aliud rerum nauticarum diſponi: ſic dormiens magis curam gerit Navis quàm alij vigilantes. Igitur & Tu perdius & pernox, dirige Nauem Tuam in fine ſedens, & è loco ſublimiori ſyrtes rupesque proſpiciens Præuide exitum, præcaue exitium Vitabis *Scopulum*, ſi tuum intentis oculis reſpicis ſemper Scopum. Et quia ſolertem Tibi animum commendo, Ionæ, non obliuiſcaris parum cautè in ſentina ronchos ducentis. O IONA mare tumet, fremunt venti, allidunt Iona 1.
ſcopuli, mergitur ratis, iratus ſequitur vltor à tergo Deus, vno tantùm gradu mors à te dividitur, & tu vtramque in aurem ſic indormis? Surge, & ne fortè cum morte iungas ſomnum; invoca Deum tuum Sic & Tu excutiens veternum, dormiturientemque mentis aciem tergens, ſurge & inuoca Deum Tuum in proceloſa & illuni nocte, cum ſolertia vigilans omnibus quæ ad aliorum directionem ſpectant, proinde. Nec tui tamen obliuiſcaris, vt tuæ primū intendas directioni. Feliciter alios regit qui ipſe primùm ſe regit Si probè te Prou. 1.
rexeris, Rex eris: quia ſibi imperare maximum eſt imperium. Difficulter etiam alij ſe regi patiuntur ab illo qui ſe ipſum non regit Scio te hæc [illegible] ſcire. Scio tamen & illud Sapientis [illegible] uenire: *Audiens ſapiens, ſapientior [illegible]*
& intelligens gubernacula poſſidebit.

(***)